

HET LAATSTE SEIZOEN

Arthur van den Boogaard

Het laatste seizoen

Het andere gezicht van Johan Cruijff

2019
THOMAS RAP
AMSTERDAM

Copyright © 2019 Arthur van den Boogaard
Omslagontwerp Jan van Zomeren
Omslagbeeld Hans Heus
Foto Feyenoord-selectie op p. 8 Piet van der Klooster
Foto auteur Sara Stork
Vormgeving binnenwerk Peter Verwey, Heemstede
Druk Wilco, Zutphen
ISBN 978 94 004 0605 6
NUR 320

thomasrap.nl

Voor Sara en Nico

‘Het waarom je ’t gedaan hebt, zal, enkelt, denk ik, op alle kanten toch wel een raadsel blijven. Ook voor mezelf. Ik denk dat het iets met mijn karakter te maken heb.’

(Johan Cruijff in zijn laatste week als voetballer tegenover *AVRO's Sportpanorama* over de transfer naar Feyenoord)

‘Als je dus mijn psychologische rapporten ziet, van toen ik zeg maar een jaar of 18 was, dat Ajax dat toen liet doen, en ik lees, ik zie wat het nu is, dan had ik dat [ADHD, red.] waarschijnlijk. Dus dat is helemaal niet erg.’

(Johan Cruijff diagnosticeert zichzelf in 2008 in het televisieprogramma *College Tour* als iemand met ADHD)

‘Alles is schijn, behalve een goal maken.’

(Johan Cruijff in 1993 tegenover journalist Mark Blaisse)

Feyenoord-selectie 1983/84, van links naar rechts

Bovenste rij: Sjaak Troost, Ivan Nielsen, Ruud Gullit, Peter Houtman, Henk Duut, Pierre Vermeulen.

Middelste rij: Gerard Meijer (verzorger), Ab Fafié (assistent-trainer), Ben Wijnstekers, Peter Brunings, Joop Hiele, Andrej Jeliaskov, Michel van de Korput, André Stafleu, Thijs Libregts (trainer).

Onderste rij: Johan Molenaar, Ruud Brood, Wim van Til, Johan Cruijff, Mario Been, André Hoekstra, Stanley Brard.

Inhoud

De begrafenis van oom Henk	12
Welkom bij Feyenoord	22
Stilzitten	33
De eerste training	41
Het recht van de sterkste	46
Een rondo	52
Praten over voetbal	59
Weer een strafschop in drieën	66
Real uit	71
Toernooivoetbal	81
Een afzakkertje	86
Thuis in Vinkeveen	89
Een man met twee levens	94
Nodeloze ruis	102
Bij de psycholoog	108
Recibaltief	118
De schoonvader	123
Nagelbijten	136
Een schoenenwinkel in de grote stad	141
Aanpassen	150
De beste van Europa	154
Acht-twee	162
Nummer 14	167
Afrekenen	174
Weg van het gezeik	177
Naar de rechtbank	186
De val	191
Wind tegen	197

Kleren maken de man	200
De officier van Justitie heeft het mis	208
Het laatste seizoen	212
Cor is boos	217
Moe	221
Een hartaanval op de tribune	228
Nul-acht	232
Bij de wonderdokter	237
Het gevecht om de waarheid	242
Tegengeluiden	252
De nieuwe wereld	255
Terug naar Betondorp	260
Een man met een pistool	264
Bij de trainer op kantoor	272
De dag dat Johan huilde	275
vVOG uit	282
De KLM Cup	286
Sneeuwschoenen	290
Terug naar Ajax	293
Koffie halen	298
De lob	303
Een vreemde plek in een vertrouwde omgeving	307
Celtic thuis	311
Zonder Crujff	320
Op vakantie	323
Wraak	327
Ontslagen	331
Stanley in Oranje	335
Twijfel	338
Cruyff & Co	344
Praatmoe	350
Drie-nul met een zonnetje erbij	355
Tussen Barend en Van Dorp	359

Gevecht om de scoop	365
Feesten in Jakarta	369
De verhuizing van moeder Nel	373
Epiloog: de laatste wedstrijd	376
Verantwoording	379
Dankwoord	386
Literatuur	390

De begrafenis van oom Henk

Niemand zag wat hij zag. Johan Cruijff keek naar de kist met het levenloze lichaam van Henk Angel. Op de witte tegelvloer in de aula van het Amsterdamse crematorium Westgaarde stond deze klaar om naar beneden te zakken richting de oven. Het was een gewone doodkist, niks bijzonders. Er waren bloemen. En vanaf het balkon achter in de aula klonk orgelmuziek.

‘We zullen zijn levensmoed, humor en liefde erg missen,’ hadden ze geschreven in de overlijdensadvertentie, inclusief de volledige naam van oom Henk – Johan Hendrik Henk Angel – en de passende aanhef: ‘Mijn lieve Man, onze Vader, Groot- en Overgrootvader, Broer, Zwager en Oom’.

Hijzelf werd in de krantenadvertentie met alleen zijn voornaam Johan genoemd: net zoals zijn vrouw Danny, hun dochters Chantal en Susila en hun zoon Jordi. En hoewel hij wel eens sprak over ‘mijn tweede vader’, was Henk Angel voor hem oom Henk gebleven.

De muziek in de aula zwol aan. De aanwezigen, de familie, alle vrienden: ze koesterden hun herinneringen.

Wat een lieve en rustige man Henk was geweest. Hoe jonge Henkie, geboren in de Watergraafsmeer als de zoon van een spoorwegaarbeider, na de lagere school direct was gaan werken. Net als bij de zes broers en de enige zus Christina was dat economische noodzaak; helemaal nadat hun moeder al op haar tweeënveertigste overleed. De dag na haar dood was Henkies twaalfde verjaardag. Zonder zorgende moeder maakte hij de lagere school nog af. Daarna

ging de jonge Henk werken voor de kost: aanvankelijk als melkventer, later als bouwvakker.

Met sterke handen en gezonde arbeidszin sleepte oom Henk zijn gezin de crisis van de jaren dertig door. Samen met zijn vrouw Gijsbertje, ze trouwden in 1931, en hun dochter Johanna bewoonden ze een benedenhuis in de Celsiusstraat in het Amsterdamse Amsteldorp. Tijdens de Duitse bezetting wist de bouwvakker lang de Arbeids-einsatz te vermijden, maar vanaf mei 1943 werd werken in Duitsland verplicht gesteld. Oom Henk vertrok begin juli en werd verbonden aan de zogeheten Organisation Todt (O.T.): een Duitse bouworganisatie onder bevel van het naziregime, die in die periode vooral herstelwerkzaamheden in de platgebombardeerde gebieden in Duitsland verrichtte. In het voorjaar van 1944 was er een kortstondig weerzien met het gezin in Amsterdam geweest, maar gedurende de zware Hongerwinter verbleef oom Henk in Duitsland om geld te verdienen voor zijn vrouw Gijsbertje en hun twaalfjarige dochtertje Johanna in Amsterdam.

In de crematieaula dachten sommigen sterk aan deze oorlogsperiode: omdat het voor hen zo levensbepalend was geweest. Anderen herinnerden zich meer de tijd daarna: toen Henk Angel een aanstelling kreeg als terreinknecht van Ajax. Jarenlang was Oom Henk de helpende hand van Jan Lens geweest, die samen met Stijntje, zijn vrouw, een van de huizen op het Ajax-complex bewoonde. In 1960 was er een promotie tot voorman. Een goede, strak gemaaide grasmat werd zijn dagelijkse doel, juist ook als het sportief minder ging. Ging het goed, dan klom de terreinknecht het dak van de hoofdtribune op en liet de clubvlag wapperen boven stadion De Meer, precies zoals op Koninginnedag 1967 gebeurde, de dag dat Ajax weer eens Nederlands kampioen werd.

Gijsbertje, zijn vrouw, was toen al ruim zes jaar dood en oom Henk woonde sindsdien alleen in de Celsiusstraat. Als tiener was Johan daar vaak geweest om boodschappen langs te brengen voor de terreinknecht. ‘Nu heeft Henk nog meer tijd voor zijn Ajax,’ zeiden sommigen na de dood van Gijsbertje. Maar ook in de jaren daarvoor kwam oom Henk altijd al vroeg op de club. Kijken wat de nacht met zijn velden had gedaan. Plassen prikken, beetje zand strooien, rondlopen om het gras te voelen onder zijn schoenzolen en dan waar nodig kleine reparaties verrichten. De vingers van de bouwvakker waren met de jaren steeds groener geworden.

Zijn handigheid bleef. Oom Henk had samen met Wijnand, de halfbroer van Cor, hun eerste flat in Barcelona opgeknaapt. Cruijff zelf miste die handigheid. In die begintijd paste oom Henk, samen met moeder Nel, ook op de kinderen. Net als later, toen Danny zo ziek was en ze niet langer in Barcelona kon blijven, waren oom Henk en Nel speciaal gekomen om op Susila en Jordi te passen. Een schat, een lieverd, een wijze man, een harde werker, gezellig en betrouwbaar ook, en immer een bescheiden rol innemend op de achtergrond. Iedereen had zo zijn eigen herinneringen aan Henk Angel.

Dat gold ook voor hemzelf.

Die kampioensvlag in 1967 had hij samen met Wim, Sjakie, Theo, Piet, Bennie en de rest van het team van bovenaf zien wapperen. Zij kwamen per vliegtuig uit Geleen, nadat ze Fortuna '54 met 3-2 hadden verslagen en de nationale titel hadden veiliggesteld. Voorzitter Jaap van Praag liet de piloot tot tweemaal toe een rondje boven het stadion maken. Hoe vaak had Cruijff niet op datzelfde dak gestaan om samen met oom Henk een vlag op te hangen?

Het antwoord wist hij niet, maar de herinneringen aan het tribunedak en de vlaggen waren sterk.

Hij keek weer naar de doorkist en zag het Ajax van zijn jeugd.

Als kleuter, begin jaren vijftig, had hij aan de hand van vader Manus voor het eerst Ajax bezocht: de trainingsvelden aan de Middenweg, het bruggetje naar de velden op Voorland en het stadion zelf natuurlijk, nog zonder Reynolds-tribune en met de nog onoverdekte staantribunes. Hij herinnerde zich hoe vanzelfsprekend het allemaal had gevoeld. Hoe dat uitgebreide complex van voetbalvelden, kleedkamers, tribunes, catacomben, gymzaal, woonhuizen, restaurant, bestuurskamer en lichtmasten in de maanden, de jaren daarna steeds meer zijn speelplaats was geworden. En dat oom Henk, die er toen al jaren rondliep, daar altijd weer was geweest, vaak met een karweitje waarbij hij kon helpen. Tribunes vegen. Steentjes rapen op de net ingezaaide velden. Ballen oppompen. En op wedstrijddagen: hoekvlaggen plaatsen, handdoeken halen voor het eerste elftal, of zand strooien op het hoofdveld.

Dat was toch wel het allermooiste als het 's zondags hard had geregend en er waterplassen stonden in de doelmonden, reden oom Henk en hij een kruiwagen vol zand het hoofdveld op. De tribunes waren meestal al redelijk gevuld. Het was dan de sport om hoofdschuddend met een schep of hark in de plassen te prikken. De verwachtingsvolle blikken van het publiek waren dan voelbaar op het veld. Als de wedstrijd maar niet alsnog wordt afgelast, dachten de toeschouwers dan. Mooi was dat geweest.

Ergens leek dat gevoel op het veld met oom Henk op het gevoel dat hij al op de lagere school had ervaren in de periode rond Pasen, wanneer het schoolvoetbal weer begon. Juist dan konden de leraren hem, de onrustige kwajongen,

op geen enkele manier meer straffen, omdat het schoolteam dan zijn beste speler zou kwijtraken.

Macht over de bal in het veld betekende uiteindelijk ook macht buiten het veld. Dat was een logisch gegeven dat hij al vroeg had begrepen.

Op trainingsdagen, door de week, liep hij ook rond in de kleedkamer van het eerste elftal. De spelers zagen hem als het hulpje van oom Henk, als dat brutale jochie dat hen gewoon bij hun voornaam noemde, dat als een stuiterbal door de catacomben sprong, dat soms ook stilletjes in een hoekje van de kleedkamer zat te luisteren en dat ook verdraaid handig was met noppen schroeven, ballen oppompen en afzwaaiers tijdens trainingen met gevoel terugpassen. Zij tweeën behoorden toen al net zo bij de club als het naambordje A.F.C. Ajax dat destijds nog aan het toegangshek hing.

Oom Henk en vader Manus hadden het trouwens ook goed met elkaar kunnen vinden. Tenminste, totdat die zwarte zomeravond in 1959 in één keer alles had veranderd.

‘Papa is niet goed geworden,’ had moeder Nel gezegd, buiten voor hun groentewinkel in de Akkerstraat. Hij kwam net teruglopen van de afscheidsavond van zijn lagere school, de Groen van Prinstererschool, de school met de Bijbel. Het was een warme zomeravond en hij mocht niet naar binnen, niet door de deur van hun eigen huis. Hem werd verteld dat hij samen met zijn broer Henny bij de buren zou slapen, bij Leo Happé thuis. Daar, diezelfde avond nog, hoorde hij dat Manus, hun papa, was overleden. De dagen, weken, maanden, jaren daarna zag hij op straat, in de buurt, in Betondorp en alle verdere plekken buiten het huis telkens weer het medelijden in de blikken van de anderen.

Zij wisten het. Hij had geen vader meer.

En misschien kwam het doordat oom Henk als twaalfjarige jongen zijn moeder had verloren, maar na die zwarte zomeravond nam de terreinknecht hem nog nadrukkelijker in bescherming. Vriendjes als Rolf en Leo viel het op: Jopie, zoals ze hem noemden, kreeg bij oom Henk alles voor elkaar. Dus als ze wilden voetballen in de gymzaal in het hoofdgebouw, omdat de oude Jan Lens hen van de velden had geschopt of omdat het te slecht weer was en zij geen zin hadden om te gaan overkoppelen onder het poortje bij de Akkerstraat, dan stond hij vooraan om het te vragen.

‘Toe, oom Henk, mag het?’

Soms moesten ze dan eerst even helpen: een karweitje doen. Meestal kregen ze direct toestemming. Net zoals oom Henk het ook goed vond als hij op zondagen als junior meedeed met een lager seniorenelftal, het vierde of het vijfde. Het bestuur vond dat niks, vreesde blessures, zag enkel het breekbare lichaam van hun grote talent, maar hij wilde nu eenmaal zo vaak mogelijk voetballen. Oom Henk begreep dat. Al had hij verder niet zoveel kijk op het spelletje zelf. Oom Henk beweerde, ook best lang nog, dat Henny de betere voetballer was van de Cruijffies, maar dat de oudste Cruijff de juiste instelling miste om prof te worden.

Tja.

Ze hadden nog samen wedstrijden gespeeld in de KNVB-junioren, het zogeheten ‘betaalde jeugd-team’: Henny, ruim twee jaar ouder, als opkomende back, Johan als rechtsbuiten. In 1964 wonnen ze de finale van het Nederlands kampioenschap, van het jeugdteam van Volendam. Hij, de jongste, was net terug van een langdurige blessure aan zijn enkel en zou kort daarna de overstap maken naar de A-selectie, het eerste elftal. Thuis, in De Meer, had hij in de finalewedstrijd een doelpunt gescoord; eentje dat in het

clubblad als 'een juweel' werd beschreven.

Henny en hij, samen in één Ajax-elftal, samen Nederlands kampioen: Manus had dat maar wat graag meege maakt.

Die eerste nationale titel als zeventienjarige was het begin geweest van alles, maar ook, net zo goed, een einde. Zijn jeugdijaren, die periode tot aan zijn zeventiende, die onbezorgde tijd zonder al te veel druk, spanningen en strak omliggende taken, dat was toch wel de mooiste tijd als voetballer geweest.

Misschien omdat het nog nergens om ging. Misschien omdat hij toen nog geholpen werd. En misschien ook omdat hij het eerste elftal nog moest halen, zich nog moest bewijzen en de droom om ooit te kunnen voetballen in het eerste van Ajax nog bestond.

Voor even keek hij rond in de aula. Hij zag Henny, zijn broer, zitten, nog steeds druk met zijn sportzaken. Ook zag hij hun moeder Nel. Zij en oom Henk waren lang samen geweest. Na die zwarte zomeravond in 1959 was de groentezaak in de Akkerstraat verkocht en was Nel bij Ajax gaan werken. Al voor de dood van Manus hielp zij op de club, maar dat was onbetaald. Nadien was Nel huishoudster geworden bij de trainers die in de huizen op het Ajax-terrein woonden; eerst bij Vic Buckingham en later ook bij diens opvolger Keith Spurgeon. Ook hielp Nel in de kantine en had zij werk te doen in de catacomben van het stadion. Tijdens het rondlopen op het Ajax-complex trof zij oom Henk.

Die ontmoetingen waren, net zoals in de tijd daarvoor, altijd goed. En op een dag was de terreinknecht een keer komen eten in de Weidestraat, hun nieuwe huis in Betondorp, op nummer 37. Kort daarna kwam oom Henk weer langs, en daarna weer, en weer, en weer: net zo vaak totdat

het de gewoonste zaak van de wereld was. Nog weer later mocht oom Henk van moeder als vanzelfsprekend bij hen thuis herstellen van een vervelende blessure. Toen Henk en Nel in 1974, daar op de Weidestraat 37, officieel gingen samenwonen waren ze dus al veel langer een stel.

Oom Henk had hem door de jaren heen ook op de hoogte gehouden van de belangrijkste veranderingen bij de club. Hij had natuurlijk ook veel andere bronnen, maar oom Henk wist vaak iets te melden over wat er allemaal fout ging bij hun club. De pensionering van oom Henk als terreinknecht in 1971, en zijn eigen vertrek bij Ajax zo'n twee jaar later, had hun relatie niet veranderd.

Oom Henk was er altijd geweest: soms toekijkend vanaf de tribune, maar vaker toch in zijn gedachten, als een man die hem verdedigde als het nodig was, als een man die als een vader-tussen-haakjes een belangrijke rol speelde in zijn leven, als de man die voor altijd verbonden was aan de geborgenheid van het Ajax-complex na de dood van papa Manus.

En nu was ook deze man, oom Henk, dood.

Johan Cruijff keek opnieuw naar de kist. Vrijdagnacht was het gebeurd. Het nieuws van het overlijden had hem aangegrepen. Toch had hij, als vanzelfsprekend, op zondag tegen FC Groningen gevoetbald, thuis in De Meer, in hun stadion. Maar de einduitslag van 5-5 zei voldoende. Sommige journalisten schreven in hun verslag dat hij een afwezige indruk had gemaakt en dat dat mogelijk te maken had met een trieste familieaangelegenheid een dag eerder. Maar het merendeel van de media analyseerde vooral jubelend de vroege vervanging, al na een halfuur, van laatste man Leo van Veen. Diens vervanger Jan Mølby had het echt niet beter gedaan, maar ja, de publieke opinie was vanaf het begin van het seizoen tegen Van Veen geweest.

Leo was te traag. Leo pakte geen ballen af. En Leo werd gezien als 'de aankoop van Johan Cruijff'.

Dat laatste klopte ten dele. Hij had zich inderdaad hard gemaakt voor de komst van Van Veen, met wie hij twee seizoenen eerder bij de Aztecs in Los Angeles had gespeeld: een kiene voetballer, aanvallend ingesteld en een betrouwbare, ervaren jongen. Omdat Wim Jansen was gestopt, teruggekeerd naar zijn cluppie Feyenoord, was er behoefte aan zo'n soort speler. Maar Leo was geen Wim. Vergelijken had dus geen enkele zin. Leo zag het spel. Positioneel kon Van Veen als laatste man ook prima functioneren, maar dat werkte alleen goed als de anderen hem hielpen. En dat gebeurde te vaak niet. Vooral die Denen hadden zo hun eigen ideeën: zij zagen niet wat hij zag.

Die kleine Jesper Olsen had het echt wel in zich, was voor de duvel nog niet bang. En Mølby was zeker ook positioneel niet slecht, maar was te onervaren, moest beter leren doseren. Sören Lerby overschatte zichzelf. Lerby mocht potdomme blij zijn nog steeds de aanvoerdersband te mogen dragen. Verder moest de Deense linkshalf gewoon in dienst van het team spelen. Als die Sören niet wilde luisteren, dan moest het anders; mogelijkheden genoeg.

Maar eerst was er de zorg voor moeder Nel. Zij was sterk, natuurlijk was zij sterk, maar toch zou ze het vast zwaar gaan krijgen. Geen oom Henk voor een babbeltje. Geen oom Henk voor een bakkie koffie. Geen oom Henk om op te kunnen leunen, te vertrouwen, om te verzorgen en haar dagelijkse beslommingen omheen te bouwen. Nel was sterk en ging haar eigen gang. Dat herkende hij in zichzelf. Toch zou het gemis voelbaar zijn.

Dat gold trouwens ook voor hemzelf. Al kreeg oom Henk natuurlijk een mooi plekje naast Manus daarboven in de wolkenhemel en konden ze daar met z'n tweeën op

hem passen: toch nog een voordeel bij dit nadeel. En De Meer, hun stadion en zo lang al hun huis, was er natuurlijk ook nog steeds. Toch zou hij daar nooit meer samen met oom Henk naar binnen kunnen gaan: die tijd was voor-
goed voorbij.

Het was donderdagmiddag 27 januari 1983 toen iemand van het crematorium op de knop drukte en de kist met het levenloze lichaam van Johan Hendrik Angel langzaam zak-
te richting de oven. De herdenkingsdienst was afgelopen. Zondag wachtte de thuiswedstrijd in De Meer tegen Haar-
lem. Of hij ging voetballen wist hij nog niet. Hij voelde een
pijnscheut in zijn rug en verlangde naar een sigaret.

Welkom bij Feyenoord

15 juni 1983

Ze kijken weer. Johan Cruijff zit achter een witte tafel in de perszaal van het Rotterdamse stadion De Kuip. Rechts naast hem, met de benen gekruist over elkaar, zit Thijs Libregts, zijn toekomstige trainer. Links van hem zit Gerard Kerkum, de voorzitter van Feyenoord, die zojuist is gaan praten. De aanwezigen in de zaal – voornamelijk journalisten, fotografen en cameramensen, al ziet hij Cor en Hans ook staan, een beetje achterin gebroederlijk naast elkaar – al die aanwezigen luisteren naar de woorden van de voorzitter. Maar tegelijkertijd kijken ze ook allemaal weer naar hem.

‘Daar zijn wij erg verheugd over,’ zegt Kerkum. ‘Dat er overeenstemming is bereikt met Johan Cruijff; een eenjarige overeenkomst bij Feyenoord.’

Het is geen toeval dat hij bij deze voorzitter een handtekening gaat zetten. Cor Coster en Gerard kennen elkaar goed. Door de jaren heen is Kerkum vaker betrokken geweest bij pogingen om hem aan Feyenoord te binden. De eerste keer was dat aan het begin van zijn carrière, begin jaren zestig, nog voordat hij zijn eerste jeugdcontract met Ajax zou tekenen. Kerkum, destijds nog Feyenoord-speler, vertelde dat enkele bestuursleden van de club met hem contact hadden willen leggen: tevergeefs.

In 1971 werd het concreter. Zijn contract met Ajax liep af. De transfersom die het bestuur aan een Nederlandse club vroeg was voor die tijd absurd hoog: zo’n vier miljoen

gulden. Voor clubs buiten Nederland hadden zijn zaakwaarnemer Cor Coster en hij tijdens een onderhoud met het Ajax-bestuur in Wassenaar een beduidend lager bedrag bedongen: één komma twee miljoen gulden.

Cor had vervolgens een slimme constructie bedacht om hem via een buitenlandse club voor dit lagere transferbedrag toch aan Feyenoord te binden. Er waren twee serieuze gegadigden: Barcelona en de Belgische club Waregem. Feyenoord-manager Guus Brox en Kerkum hadden eerst met de Belgen onderhandeld in Het Witte Paard, een uitspanning in Rotterdam. Ze deden dat later nogmaals met een delegatie van Barcelona. Het basisidee was in beide gevallen hetzelfde: een half seizoen in het buitenland voetballen om vervolgens terug te keren naar Nederland, naar Feyenoord.

Barcelona was voor alle partijen het meest lucratief. Bovendien had hij samen met zijn vrouw Danny een jaar eerder tijdens hun zomervakantie op Mallorca de stad al bezocht voor een reportage in een Spaans tijdschrift. Ze kregen een rondleiding door het stadion Camp Nou. De club kende hij dus al een beetje. Maar de Spaanse grenzen bleven ook in 1971 nog potdicht voor buitenlandse voetballers. Zodoende bleef Waregem over.

Twee uur voor de beslissende ontmoeting kwam de advocaat van Feyenoord ineens met een aanpassing in het voorstel. Het overeengekomen handgeld van vijfhonderd-duizend gulden werd niet in één keer, zoals afgesproken, maar in termijnen betaald. Als een soort verzekering voor het geval dat hij ernstig geblesseerd raakte: niet alleen Feyenoord, maar beide partijen liepen dan risico, was de redenatie. Cor kwam direct in actie, waarna ze verdraaid snel een telefoontje van Ajax-voorzitter Jaap van Praag mochten ontvangen.

Een vriend, journalist Anton Witkamp van *De Telegraaf*, had Jaap verteld over de sluwe constructie. Of dat allemaal klopte, wilde de voorzitter weten. Zijn schoonvader had deze vraag opgevat als een vruchtbaar begin van hernieuwde onderhandelingen en sleepte er vervolgens een meer dan interessant zevenjarig contract met Ajax uit. Dat was voor velen toen de beste oplossing. Toch had het niet zo heel veel gescheeld of hij was in 1971 al Feyenoorder geworden.

Die mogelijkheid lag vijf jaar later iets gecompliceerder. Toen zijn contract met Barcelona in 1976 zou aflopen was er opnieuw met andere clubs geflirt: een vast onderdeel in de rituele paringsdans voorafgaand aan een nieuw contract. In januari dat jaar ging Cor bij Feyenoord op bezoek als zakelijk adviseur van enkele spelers. Zijn schoonvader deed Kerkum een voorstel. De club kon hem een tweejarige contract aanbieden met daarin de clause dat Cruijff daarna, als gestopte voetballer, Guus Brox zou opvolgen als manager van Feyenoord. Kerkum antwoordde daarover wel eens te willen praten. Dat gesprek kwam er nooit, maar het gaf Cor precies wat hij wilde: een betere onderhandelingspositie bij andere clubs. Meer dan een flirt was het niet geweest.

Deze keer zat het anders.

Wim Jansen polste Cruijff als eerste of hij eventueel interesse had. Wim, weer terug bij zijn oude club Feyenoord als jeugdtrainer, had dat niet zelf bedacht, maar vroeg het op verzoek van Thijs Libregts, die, hoewel nog in dienst van psv, zijn nieuwe rol als Feyenoord-coach al flink serieus nam. In de wandelgangen had Libregts gehoord over eventuele problemen met Ajax betreffende een contractverlening en vroeg vervolgens Wim om een balletje bij Cruijff op te gooien.